

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Capitatione ciuium censibus eximenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96119](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96119)

actio. & exceptio. ut l. status. ff. de acquirit. rer. domi. In eadem glo. ibi. quod in simplicium. sic secundum Hugo. opine est dare casum. in quo pro furto vel rapina non competit ius agendi. nisi ad simplicium tantum. scilicet cum furatur. vel rapiat dominus ab adscriptorio vel colono. aut censu. In glossa nati ex colono. ibi. sed quid de nato. Nota. an filius natus ex colono ante prescripcionem completam. vel conceptus ante prescripcionem completam. & natus postea sit colonarie conditionis. Huius non est p[ro]mo casu. quia non est natus ex patre colono. secundum casu. quia cum sit conceptus ante quam patet colono. secundum casu. pro nato. cum de eius favore tractetur. ut l. qui in vtro. ff. de statu hominum. Et ideo non dicitur primogenitus Regis. qui natus est ante dignitatem regalem. nec filius prescrip[er]i. qui natus est ante prescrip[er]um. ut not. in Imperialis. de nupt. l. de natoris. ff. de senato. In filijs autem eorum qui se sponte curie obtulerunt. hoc speciale est. ut licet nati sint post oblationem factam curie. non sunt curiales iurati. ut not. in l. si quis sponsa te mu. ff. In eadem ibi. licet. Sed non obstat hoc lex quia intelligitur de liberis natis. & conceptis postquam pater est colonus effectus. ideo ipsi sunt coloni. licet non steterint rer. ann. In eadem glo. ibi. item daretur occasio. Nota bene ad statuta dicentis. quod pro animalia nati in territorio Perusino debeat solvare dominus unum solidum. Nam si habens animalia pregnantia ducit ut pariat extra territorium Perusinum. non tenet propter hoc solutionem. quia in fraudem fecit. Pro hoc i. de here. insti. lex facta la grande.

ADDITIONES.

- a ALEX. C. Adde gl. no. in c. statum. s. cum vero de rescrip. in vi. que dicit. quod ille dicitur de civitate. qui ibi habet domum. ut ibi per docto.
- b ALEX. C. Si statutum expellat prescripcionem longi temporis an verificetur in prescripcione longissimi temporis. Dicitur quod non. Facit quod dicitur statutum interpretari. ut aliquid addatur communi. secundum Bart. in l. de usu. Bald. in l. de prescrip. longi temporis que pro libe. cum simi. Sed prescripicio longi temporis est tantu. r. an. inter presentes. r. In contrarium faciunt ea que dicitur statutum interpretandum secundum ius commune. & pro certo dicitur Bart. namquam mihi placuit. Pro quo multa possent adduci specialiter quod no. Bal. per illum ter. in l. in contractibus. in p[ri]ncipio. de non nume. pecu. & multa alia.
- a Quando autem valeat statutum excludens prescripcionem. vide de per. Bald. in l. ne rei do. vel temporum. & dicit plene post bar. in l. de usufr. Sed adverte ad dictum Bart. hic quod licet pro quod sit corruptum. quia non debet esse illud verbum longe retarum in statuto. an prescripicio centum anno. intelligatur exclusa. vide no. in d. l. ne rei do. vel temp. & in c. s. p[re]terea. de cap. Lora. in v[er]b. feud. Alex. Statutum faciens mentionem de prescrip. long. temp. non comprehendit prescripcionem r. an. Idem Bart. in l. sus. emph. reuic. s. de fund. par. & ibi vide. & contra Bart. hic tenet Ang. in l. si quis decur. s. de veneno. lib. r. vbi dicit.
- c A viro. An liceat viro v[er]oem ex causa verberare. vide Felin. in callid. de presump.
- a ALEX. C. Adde Dyn. & Bald. tenentes in l. s. de legib. vbi dicit. quod hoc casu dabuntur alimeta extra domum. ideo non. Dyn. in l. quod in v[er]oem. s. de nego. gest. & ibi Bal. bene facit text. in l. Laio Seio. s. in ibi ob grauiorem seruitutem discesserunt. ff. de alimen. & cibar. lega. facit etiam. l. si dotem. s. si autem in seuisimo. ff. soluto matrimonio. & Bald. in l. de p[ri]uileg. dor. & in l. s. de sententijs que sine certa quantita.
- e ALEX. C. Nota casum. in quo pro furto. & rapina non agitur. nisi ad simplicium. & que differentia sit inter furtum. & rapinam. et violentia. vide Bar. in litaq. sullo. ff. de fure. & llicitatio. s. quod illicite. de publicanis. & inter furem. latronem. & raptorem. vide in cap. ex parte de test. per Docto. & per Ang. in auth. ut mulieres iurent. s. & Bald. in auth. sed nouo iure. s. de seruis fugitiuis. & in l. capitalium. s. famosus. de penis. & ibi dicit.
- f Non dicitur primogenitus Regis. Tu adde de hoc omnino per Bald. in Imperialis. nu. r. & ibi posuit in apo. ad ipsum. s. de nu. quam ad hoc alleg. pro sing. Fra. de crema. sim. suo. l. inci. vide pulchram disputationem. vbi remissiones habes ad futuritatem.
- g ALEX. C. Adde Bar. in d. l. imperialis. & adde de his qd bar. dicit in l. s. filius. de decurionibus. vbi ponit de filio nato antequam pater efficeretur nobilis. an gaudeat p[ri]uilegijs nobilitatis. Et ibi concludit quod non. nec quo ad commoda. nec quo ad incommoda. & Bal. in d. l. imperialis. s. si. R. q. qualitas adiecta verbo. dicitur intelligi in qualitate verbi cui adiungitur. in d. dicitur. s. si extraneus. ff. de nor. & facit ter. & ibi Bartol. in l. i. senato. s. de digni. lib. r. & vide que scripsi in l. s. filius. de decur.
- b ALEX. C. Faciunt ad q. dicit statutum. quod si aliquis fecerit statum in villa per decem annos. tenetur in perpetuum ipse.

& filij. an talis prescripicio nocet filijs natis ante prescripcionem. Item si civitas recipit aliquem in civitate. pone facit statum quod omnes trahentes moram in comitatu. non gaudeant p[ri]uilegio civitatis. nec eorum filij. quod si aliquis habitavit in comitatu. non p[re]iudicat iam natis. secundum Bald. in l. q. ad si supra de h. r. eorum libe.

LEX XXIII. Adscripti matrimonium contra here possunt. Adscripti officii possunt clerici dominis eorum iuratis. Partus conditionem ventris sequitur. Qui mulieres libere cum adscriptis matris monium contrahentes non perdunt ipse nec eorum posteritatem libertatem. & natus ex libero. & ex adscripta muliere conditionem ventris sequitur. Item domini talium adscriptorum possunt eos extrahere a tali matrimonio auctoritate propria. & etiam castigare. si iudicis copia desit. quod si non fecerint. ad eorum damnum negligentia redundabit. h. d. Et nota adscriptos contrahere matrimonium. Per quod dicitur quidam n[on] esse liberos. & non seruos. Sed certe matris monium istud est de facto. non de iure. ut in auth. de nupt. s. adscriptos. Non tamen intelligas quod ipsi sint serui. nisi quo ad quedam seruitia. Et hoc apparet. quia etiam iuratis dominis possunt effici clerici. ut in auth. de sanc. ep. scop. s. adscriptos. quod non est in seruis. Hanc optinet gl. in d. s. adscriptos. in versu. agriculturam. Similem tenet habes ad literam in l. s. de senatus consulto. Claud. in s. sed serui. in fin. Olim enim semper natus ex adscripto vel adscripta. conditionem adscripti sequetur. Et hoc introductum fuit per senatusconsultum Claudianum. sed postea hoc mutatum fuit. quod si sequeretur conditionem ventris. ut l. de senatusconsulto. Claud. & in auth. constitutio que ex adscript. & vid. s. s. col. ne diutius. in gloss. intelligatur. p[er] s. & hoc verum olim ex dispositione senatusconsulto. Claud. sed hodie p[er] iudicium finitae partus sequitur conditionem ventris liberi. licet pater fuerit seruus.

De capitacione oiaium censibus eximenda. Rub. XLVIII.

LEX VNICA. Rehs. Lites Romani habitantes in vrbe efficiunt onus capitacionis. h. d. secundum primam lecturam. Potest etiam intelligi in ciuitibus aliarum ciuitatum habitantibus intra vrbem. Et hoc patet ex generalitate huius litere que dicit. in Orientalibus quoque. Sed hoc lex fallit in tributo capitis. qd pro metallo p[re]staf. ut l. per annos. s. de metalla. que videtur contra. Et altum not. ex gl. b. posita quod quando rub. est generalis. quod etiam lex debet generaliter intelligi.

ADDITIONES.

- a ALEX. C. De Moder. in rub. ff. de ver. obl. Quando rubrica est generalis. lex debet esse generalis. Adde Imo. in rubrica. ff. de ver. obl. Et hoc maxime quando per verba comprehendit mensuratum. Facit gl. l. s. in s. de iud. dor. dicitur. & l. cum ibi not. per Bar. & hoc. ff. si cer. per. & gl. in l. in ver. p[re]torio. & ibi Bal. ne l. ce. tertio pronoc. & not. Jo. and. in additio. Spec. in tit. de disp[er]t. & alleg. ad si. & Bal. in l. si. ff. de hered. insti. & gl. in rub. s. quis test. si ber esse iust. fa. & in l. in p[ri]ncipio. ff. quod quisque iuris.

In quib. cau. colo. cens. domi. accu. poss. Rub. XLIX.

LEX I. Coloni qui colonia finita persuerant. in ea consuetum affictu p[re]stare tenentur. Timens ne ab aliquo offendatur. potest iudicem adire. ut ille sibi caueat. Quisquis. Colonius exactus per d[omi]n[u]m contra consuetudinem p[re]stationis antequam punitur. & hoc lex not. istud dicit. In ter. ibi. quam ante censuerat. argumen. optimu. p[ro] colonis nostris temporis qd re dicitur annum p[re]stare dominus. ut si fuito t[em]p[or]e colonij in colo.